

Basis voor Samen Verder

Ridderkerk

6-2-2017

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Uitgangspunt eind 2014	4
3. Onze ervaringen in 2015 en 2016	5
4. Uitdagingen in 2017 en verder	7
5. Wat heeft dit gekost in 2015 en 2016 en wat is nodig in 2017?.....	7
6. Voorstel	12

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten met de invoering van de nieuwe taken verantwoordelijk voor de gehele jeugdzorg, is de begeleiding uit de AWBZ aan de WMO toegevoegd, passend onderwijs ingevoerd en de sociale werkvoorziening en Wajong toegevoegd aan de nieuwe Participatiewet. Deze veranderingen, die gepaard gaan met de nodige bezuinigingen en behoefte aan beter op elkaar afgestemde dienstverlening aan kwetsbare burgers, maken een integrale en efficiënte organisatie van de zorg noodzakelijk. Om de nieuwe taken uit te voeren én de benodigde transformatie te bewerkstelligen is structureel ambtelijke capaciteit nodig.

Door de stelselwijzigingen kregen we als gemeente te maken met nieuwe doelgroepen en daarbij horende taken. De grotere hoeveelheid cliënten en complexiteit van dossiers zorgden ervoor dat de uitvoering en administratie onvoldoende waren toegerust op de werkelijke situatie. Dit heeft geresulteerd in tekorten op de beschikbare personeelsbudgetten. In 2015 en 2016 zijn deze tekorten incidenteel bekostigd uit (de overschotten op) de 3D-programmagelden.

Naast continuïteit van de huidige werkzaamheden zal vanaf 2017 de focus gericht zijn op de doorontwikkeling van het sociaal domein. Deze transformatie wordt in het programma 'Samen Verder' vormgegeven.

Aan de raad worden de volgende beslispunten voorgelegd:

- Kennis te nemen van de bijgaande notitie "Basis voor Samen Verder" en als uitgangspunt voor de financiering van het uitvoeringsbudget in de BAR-begroting structureel 10% van de integratie-uitkering sociaal domein te hanteren.
- Daarmee akkoord te gaan met het structureel beschikbaar stellen van een bedrag van €896.830 voor het sociaal domein en deze over te hevelen naar de BAR-organisatie.
- De kosten ten laste te brengen van de posten Participatie (i.e. re-integratieprojecten) en WMO en de financiële consequenties te verwerken bij de Eerste Tussenrapportage 2017.

In deze notitie wordt voorgesteld om de incidentele manier van financieren om te zetten in een structureel budget. Het is om een aantal redenen belangrijk om de nieuwe taken met structureel geld te financieren:

1. Om de doorontwikkeling van het sociaal domein te kunnen realiseren, is een solide basis cruciaal. Het programma 'Samen Verder' kan alleen gerealiseerd worden als de basis op orde is.
2. De investering in de ontwikkeling van mensen en organisatie dat de doorontwikkeling van ons vraagt heeft hiermee een basis.
3. De werkzaamheden die worden uitgevoerd, zijn geen tijdelijke werkzaamheden.
4. Sommige nieuwe functies die nu incidenteel worden bekostigd, worden door medewerkers met een vaste aanstelling ingevuld.
5. De incidentele wijze van financieren is niet transparant en geeft een extra administratieve last.
6. De voortdurende grote omvang van de inhuur remt de ontwikkeling van het domein.

Vanuit onze ervaringen in 2015 en 2016 is gebleken dat we € 1,6 mln. nodig hebben gehad om de nieuwe taken uit te voeren. Met deze middelen is goede zorg aan onze inwoners geleverd en is zorgcontinuïteit gewaarborgd.

Als kader voor de basis in 2017 en verder stellen wij voor om 10% van de integratie-uitkering sociaal domein te nemen. Dit is een maatstaf die landelijk wordt gehanteerd en doet ook meer recht aan de toerekening van de ambtelijke inzet aan de drie BAR-gemeenten. Dit heeft te maken met het feit dat de ene gemeente meer zorgvragen heeft dan de andere. Dit komt ook tot uiting in de hoogte van de integratie-uitkering sociaal domein.

Het percentage van 10% komt overeen met € 1,6 mln. op basis van de integratie-uitkering in 2017 (10% van € 16,06 mln.). Hiervan is € 0,7 mln. eind 2014 structureel beschikbaar gesteld. Per saldo wordt nu een bijdrage van € 0,9 mln. gevraagd.

Als dekking wordt voorgesteld om middelen vanuit Participatie (bijv. re-integratieprojecten) en/of WMO in te zetten en deze met de 1^e Tussenrapportage 2017 aan de BAR-organisatie over te hevelen:

- In 2015 en 2016 is op WMO begeleiding een (ruim) overschot gerealiseerd, zonder dat dit ten koste is gegaan van de levering van goede zorg. Deze post blijkt daarmee structureel te hoog geraamd (overschot van € 1,9 mln. op basis van cijferanalyse). Daarom wordt voorgesteld om de ambtelijke inzet (gedeeltelijk) uit het programmabudget voor 'WMO begeleiding in natura' te financieren.
- Uit de cijferanalyse blijkt dat op Participatie een overschot verwacht wordt van € 0,6 tot € 0,8 mln. Dit overschot wordt door het subproduct 'Re-integratieprojecten' veroorzaakt. Voorgesteld wordt om hiervan € 200.000 voor de ambtelijke inzet te reserveren.

1. Inleiding

De context waarin gemeenten hun dienstverlening aan inwoners aanbieden is volop in beweging. Decentralisaties in het sociaal domein, invoering van de Omgevingswet, digitalisering, vorming van regionale samenwerkingsverbanden, burgerparticipatie en bezuinigingen zijn maar enkele ontwikkelingen waar gemeenten voor staan. Ook de gemeente Ridderkerk heeft te maken met deze dynamiek en met een veranderde visie op de rol van de overheid. De nieuwe ontwikkelingen zorgen ervoor dat we op een andere manier (gaan) werken. Dit geldt zowel voor onze dienstverlening aan inwoners als voor onze ambtelijke inzet.

Leeswijzer:

Deze notitie vormt het financieel kader voor de ambtelijke inzet binnen het sociaal domein. We kijken naar de uitgangssituatie in 2014, onze ervaringen in 2015 en 2016 en de uitdagingen in de toekomst. We sluiten af met een voorstel om de incidentele budgetten om te zetten om tot structurele financiering te komen.

2. Uitgangspunt eind 2014

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten met de invoering van de nieuwe taken verantwoordelijk voor de gehele jeugdzorg, is de begeleiding uit de AWBZ aan de WMO toegevoegd, passend onderwijs ingevoerd en de sociale werkvoorziening en Wajong toegevoegd aan de nieuwe Participatiewet. De overheveling van de taken naar de gemeenten waren per 1 januari 2015 een feit. Het jaar 2015 stond in het teken van zorgcontinuïteit bieden en de transitie een plek geven binnen de gemeente.

Vanwege het ontbreken van ervaringscijfers is in 2014 besloten om het advies van het Netwerk Directeuren Sociaal Domein (NDSO) op te volgen en 5% van de integratie-uitkering sociaal domein te reserveren voor de kosten van de (eigen) uitvoeringsorganisatie. Dit percentage was op basis van inschatting en ervaring met andere majeure operaties én op basis van de eisen die het merendeel van de gemeenten aan 'overhead' bij de maatschappelijke partners als 'acceptabel' zagen tot stand gekomen.

Eind 2014 is op basis van dit advies en onderbouwing in de notitie 'Dichtbij en integraal' vanuit Ridderkerk een bedrag van € 709.600 per jaar van de integratie-uitkering sociaal domein aan de BAR-organisatie beschikbaar gesteld om de nieuwe taken uit te voeren (zie raadsbesluitnummer 121096).

Het vertrekpunt was dat na een ervaringsperiode van twee jaar een beter beeld van de benodigde capaciteit en middelen kan worden geschetst. Deze ervaring leidt nu tot een herziening van de benodigde inzet. Om de transformatie echt op gang te brengen, welzijn en zorg op lange termijn betaalbaar te houden en een stelselverandering te realiseren is een basis nodig om verder te kunnen ontwikkelen.

De veranderingen, die gepaard gaan met de nodige bezuinigingen en behoefte aan beter op elkaar afgestemde dienstverlening aan kwetsbare burgers, maken een integrale en efficiënte organisatie van de zorg noodzakelijk. Om deze nieuwe taken uit te gaan voeren én de benodigde transformatie te bewerkstelligen is ambtelijke capaciteit benodigd.

3. Onze ervaringen in 2015 en 2016

Met de implementatie van de 3 decentralisaties hebben we te maken gekregen met een groot aantal nieuwe doelgroepen en daarbij horende taken. De BAR-organisatie heeft zich op deze nieuwe taken voorbereid door in 2014 een businesscase te schrijven en de 'nieuwe middelen' vanuit het Rijk te verdelen. In deze businesscase is uitgegaan van de gegevens die op dat moment beschikbaar waren met betrekking tot deze nieuwe doelgroepen. In 2015 heeft de focus gelegen op het realiseren van zorgcontinuïteit: de overdracht van dossiers, het verwerken van aanvragen, keukentafelgesprekken, herindicaties en zorg dragen voor betalingen via de SVB.

De kern van de nieuwe taken:

Jeugdzorg

Vanaf 2015 vallen alle vormen van jeugdzorg onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Dat betekent dat gemeenten vanaf dat moment naast de bestaande taken ook verantwoordelijk zijn voor de gesloten jeugdzorg, de oude provinciale jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg voor de jeugd (ook in het kader van jeugdstrafrecht), de zorg voor verstandelijk gehandicapte jongeren, begeleiding en verzorging, de jeugdbescherming en de jeugdreclassering. De toegang tot bestaande en nieuwe jeugdhulp- en wmo taken worden veelal ingevuld door wijkteams. Deze in de wijk zichtbare teams, bestaande uit (zorg)professionals met diverse expertises (multidisciplinair), werken nauw samen met partners, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (jeugdgezondheidszorg) onderwijs, huisartsen, specialistische zorgaanbieders, jeugdbescherming en –reclassering, welzijn en met informele zorgverleners.

WMO

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is onderdeel van de herinrichting van de langdurige zorg. De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) is omgevormd tot een nieuwe kern-AWBZ waarin de intramurale ouderen- en gehandicaptenzorg wordt georganiseerd. Nieuwe cliënten met een lichtere zorgvraag, die voorheen intramurale zorg zouden ontvangen, krijgen voortaan de zorg in de eigen omgeving. Gemeenten zijn met de WMO 2015 verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging.

Participatie

Met de invoering van de Participatiewet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitkeringsverstrekking en re-integratie van niet-volledig en duurzaam arbeidsongeschikte jonggehandicapten en een voorziening voor beschut werk voor wie geen regulier werk kan verrichten. Gemeenten waren al verantwoordelijk voor het uitvoeren van de bijstand en de sociale werkvoorziening en kregen daarnaast de verantwoordelijkheid voor jonggehandicapten met arbeidsvermogen.

Nieuwe doelgroepen

Door de stelselwijzigingen kregen we als gemeente te maken met een groot aantal nieuwe doelgroepen vanuit de jeugdzorg, WMO en participatiewet. Dit zijn burgers die zorg of ondersteuning nodig hebben. Ieder van de nieuwe stelsels kende een ander overgangsregime en we hebben in korte tijd kennis moeten opbouwen over deze doelgroepen. De aantallen en de gegevens die door de

voorgangers werden aangeleverd bleken onjuist en niet aan te sluiten bij de werkelijke vraag naar zorg. We hebben het juiste gegevensbestand in contact met de klanten op moeten bouwen.

Nieuwe taken, en verantwoordelijkheden en uitbreiding van taken

De grotere hoeveelheid cliënten zorgde ervoor dat de uitvoering en administratie onvoldoende waren toegerust op de werkelijke situatie. Door in te huren is gezorgd voor zorgcontinuïteit. Er werden extra klantmanagers ingehuurd op de terreinen WMO en Participatie. De klantmanagers WMO en Participatie vormen belangrijke schakels richting de wijkteams. Zij zijn onderdeel van ondersteuningsplannen en trajecten in gezinnen. WMO-consulenten zijn ingehuurd om herindicaties en de hogere vraag te kunnen afhandelen. Daarnaast zijn extra medewerkers ingezet om het administratieve verkeer rondom deze nieuwe klanten te kunnen faciliteren. Denk hierbij aan het verwerken van klantvragen en het betalen van zorgaanbieders.

Naast een toename van het aantal dossiers is er ook sprake van een toename van de complexiteit van dossiers. Dit heeft impact op de inzet van personeel. Om de caseload van de klantmanagers Participatie behapbaar te houden, is ervoor gekozen om de caseload van de klantmanagers te reduceren. Door de lagere caseload wordt kwalitatief betere dienstverlening aan onze inwoners geboden. De lagere caseload is opgevangen middels tijdelijke uitbreiding van het aantal klantmanagers. Echter omzetting naar een deel vaste formatie en een deel flexibele schil is opportuun. Daarnaast zijn we ook een aantal taken in eigen beheer gaan organiseren (zoals Investiga), waarbij in het verleden sprake was van inhuur.

Er is in 2015 en 2016 onder andere ingezet op het bevorderen van door- en uitstroom door leerwerktrajecten, het begeleiden van de nieuwe doelgroep Wajongeren, het bemensen van de wijkteams en het uitvoeren van herindicaties door wmo-consulenten. De activiteiten gericht op werk, re-integratie, activering, participatie en tegenprestatie zijn uitgebreid. De lagere caseload is opgevangen door tijdelijke uitbreiding van het aantal klantmanagers. Daarnaast zijn voor de bezetting van het KCC klantmanagers inkomen, WMO en medewerkers van het wijkteam ingezet. Er is ingehuurd om de zorg op de juiste plek terecht te laten komen en de financiële en administratieve verwerking juist en rechtmatig te laten plaatsvinden. Nieuwe instrumenten worden ontwikkeld, zoals Re-integratie Praktijk Overeenkomsten (RPO) dat sinds eind 2015 wordt ingezet bij werkzoekenden die contact opnemen met de gemeente en in heel korte tijd zouden kunnen werken. Zij krijgen in plaats van een uitkering een contract bij een uitzendbureau aangeboden voor een duur van 3 maanden, in welke tijd zij in staat zouden moeten zijn om regulier werk te kunnen vinden. Zij worden daarbij begeleid. Door deze aanpak doen er minder mensen een beroep op een uitkering.

Om de programma's uit te kunnen voeren, is de administratieve organisatie en inrichting van processen cruciaal. Het gaat om werkzaamheden die de volgende doelen hebben:

- Het zorgdragen voor een correcte, tijdige en volledige administratie;
- Het zorgdragen voor de uitvoering van beslissingen die in de afdeling Verstrekkingen zijn genomen (opleggen maatregelen, facturatie, terugvordering en verhaal);
- Het opleveren van (financiële) sturingsinformatie;
- De afhandeling van bezwaar- en beroepszaken;
- Het applicatiebeheer voor alle klantsystemen van het domein Maatschappij;
- Effectief en efficiënt administreren (incl. factureren en financieel verantwoorden)

- Kwaliteitsbewaking.

De uitbreiding van de taken heeft niet alleen in het primaire proces tot meer werk geleid, maar ook de vraag naar ondersteuning vanuit Financiën, Juridische Zaken, ICT, HRM en Informatiemanagement is toegenomen.

4. Uitdagingen in 2017 en verder

Naast continuïteit van de huidige werkzaamheden zal vanaf 2017 ambtelijk de focus gericht zijn op de doorontwikkeling van het sociaal domein. De snel veranderende, complexe opgaven in de samenleving vragen fundamenteel ander gedrag van gemeenten de komende jaren. Met een focus op het ondersteunen van die inwoner, die het echt niet zelf kan. Het vraagt om klantgerichtheid, maar waar het vooral gaat om bij alles wat we doen uit te gaan van de meerwaarde die dat heeft voor de (lokale) samenleving. Gemeenten hebben niet alleen klantcontacten, maar zijn complexe organisaties omdat ze rollen vervullen die soms op gespannen voet staan met elkaar. In de wijkteams zijn we bijvoorbeeld hulpverlener, verwijzer en regisseur op verschillende vakgebieden. Een enkelvoudige strategie werkt daarbij niet. Het vraagt om een aanpak waarbij gekeken wordt naar de bedoeling en de opgaven die voorliggen. Deze aanpak is de uitwerking voor het sociale domein van de visie op dienstverlening zoals die door de organisatie is geformuleerd.

Dit vraagt een nieuw soort vakmanschap van medewerkers van de gemeente. Centrale vraag daarbij is: Hoe zorgen we voor de juiste samenstelling en kwaliteit van het gewenste personeelsbestand? Met HRM en het COM (centrum voor ontwikkeling en mobiliteit) gaan we hier invulling aan geven. We investeren in medewerkers om zich voor te bereiden op deze ontwikkelingen en hun toekomst. We gaan niet werken met een van tevoren opgesteld beleidskader, maar kiezen voor de pragmatische, lerende aanpak. Deze visie is verder uitgewerkt in 'Samen Verder': het programma om de doorontwikkeling van het sociale domein vorm te geven. Zowel inhoudelijk als organisatorisch.

De transitie van taken in het sociaal domein naar de gemeente, de decentralisatie, heeft plaatsgevonden. Nu is het zaak om te transformeren waarbij er nog meer de nadruk komt op het kennen van de klant en:

- Het in samenhang bekijken van de vraagstukken in het sociale domein;
- Het hanteren van een gebiedsgerichte aanpak;
- De zorgvraag centraal te stellen;
- Kwaliteit en duurzaamheid voorop te laten staan;
- Hoogwaardige dienstverlening te realiseren;
- Regie bij de samenleving;
- Vertrouwen op kennis en oordeel van professionals in de wijkteams;
- Betere verbinding tussen beleid en uitvoering

5. Wat heeft dit gekost in 2015 en 2016 en wat is nodig in 2017?

Al snel bleek in 2015 dat de nieuwe taken aanzienlijk meer inzet vergden dan de geraamde 5%. Ook in 2016 is dit onze ervaring. De ontwikkelingen hebben geresulteerd in tekorten op de beschikbare personeelsbudgetten. Voor 2017 en verder is de (financiële) uitdaging voor Ridderkerk het structureel inbedden van het ambtelijk apparaat binnen de BAR-begroting. Dit is nodig om zorg te

kunnen blijven leveren, maar ook als basis om de gewenste transformatie te kunnen realiseren. De inzet werd in 2015 en 2016 (grotendeels) incidenteel bekostigd uit overschotten op programma's in het sociaal domein. De inzet blijft op ongeveer hetzelfde niveau (zie volgende paragraaf). Met een structureel budget kunnen we de vaste basis aan personeel versterken en goede mensen voor langere tijd aan ons binden. Daardoor zullen we minder in hoeven huren. Onderstaand overzicht laat voor Ridderkerk het financieel beeld zien van het sociaal domein, met de begroting en realisatie op zowel de programma's als de uitvoering in 2015 en 2016. Daarnaast wordt een beeld geschetst van welke middelen in 2017 nodig zijn en hoeveel budget beschikbaar is in 2017. In het overzicht wordt breed naar de programma's binnen het sociaal domein gekeken.

	2015		2016		2017	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Nodig	Beschikbaar
Wet BUIG	-1.717.200	-1.369.554	-506.600	188.939	188.939	-941.600
Jeugd	7.193.160	7.007.928	7.581.530	7.792.250	7.388.054	7.030.430
WMO	7.402.040	5.571.429	8.433.970	6.474.592	6.882.720	8.765.012
Participatie	5.205.000	4.995.475	6.249.300	5.379.061	5.379.061	6.160.765
Totaal programma's	18.083.000	16.205.278	21.758.200	19.834.842	19.838.774	21.014.607
Personeelslasten (BAR-begroting)	709.600	709.600	709.600	709.600	1.606.430	709.600
Personeel tlv programma's	488.500	841.504		868.425		
Totaal uitvoeringskosten	1.198.100	1.551.104	709.600	1.578.025	1.606.430	709.600
Totaal Sociaal Domein	19.281.100	17.756.382	22.467.800	21.412.867	21.445.204	21.724.207

De begroting in 2016 op het sociaal domein was € 22,5 mln. Eind 2016 is € 21,4 mln. uitgegeven. Daarmee wordt een overschot van een ruime € 1 mln. verwacht. De prognose is op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten tot en met december 2016 tot stand gekomen. Kanttekening bij deze realisatiecijfers is dat zorgaanbieders tot 1 maart de tijd hebben om hun productiestaten aan te leveren. Hieruit zouden nog (kleine) wijzigingen in de bedragen kunnen voortkomen.

Hieronder wordt een nadere toelichting op de tabel gegeven:

Programma's:

In de tabel worden de onderdelen Jeugd, WMO, Participatie en de Wet BUIG (uitkeringen) uitgelicht. Het sociaal domein is in deze notitie breder getrokken dan alleen de 3D's. Ook de 'oude WMO'-taken en de uitkeringen zijn onder de noemer 'sociaal domein' meegenomen. In de praktijk worden de 'oude' en 'nieuwe' taken namelijk samenhangend en integraal uitgevoerd.

Personeelslasten (in BAR-begroting):

Deze post laat de bijdrage zien die Ridderkerk aan de BAR-organisatie beschikbaar heeft gesteld om de nieuwe taken uit te voeren. Voor 2017 laat deze regels zien welke bijdrage structureel nodig is om de taken uit te voeren.

Personeel ten laste van programma's:

Onder deze regel wordt inzichtelijk gemaakt welke middelen incidenteel uit de programma's beschikbaar zijn gesteld voor de ambtelijke inzet.

Wat heeft dit gekost in 2015 en 2016?

Naast de structurele bijdrage van € 709.600 zijn incidentele middelen ingezet om de taken in het sociaal domein uit te voeren. In 2015 was in totaal € 1,6 mln. nodig voor de ambtelijke inzet. Hiervan was ca. € 842.000 incidenteel bekostigd uit (de overschotten op) de 3D-programmagelden. De realisatie in 2016 laat tot nu toe ongeveer een gelijk beeld zien als in 2015: ook in 2016 was er sprake van een tekort op de personeelsbudgetten van ca. € 868.000 (voor Ridderkerk). Dit bedrag zal wederom ten laste van de overschotten op de programmabudgetten worden gebracht en zal in de jaarrekening 2016 worden verwerkt. Daarmee was ook in 2016 een totaalbedrag van € 1,6 mln. nodig voor de uitvoering.

Op totaalniveau is zowel in 2015 als 2016 een overschot gerealiseerd op het sociaal domein. Dit is inclusief de (incidentele) bekostiging van de personele inzet. De integratie-uitkering Sociaal Domein is zowel voor de uitvoering als inhoudelijke programma's voor de decentralisaties bedoeld. Gemeenten mogen deze inkomsten, binnen bepaalde kaders, naar eigen inzicht inzetten.

Wat is nodig in 2017?

Voor 2017 en verder verwachten wij in de basis dezelfde ambtelijke inzet nodig te hebben voor het bieden van de huidige kwalitatief goede zorg. De benodigde middelen die daaruit voortvloeien, zitten ook op hetzelfde niveau als 2015 en 2016, namelijk ca. € 1,6 mln.

	2015		2016		2017
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Nodig
Structureel (BAR-begroting)	709.600	709.600	709.600	709.600	1.606.430
Incidenteel tlv programma's	488.500	841.504		868.425	
Totaal uitvoeringskosten	1.198.100	1.551.104	709.600	1.578.025	1.606.430

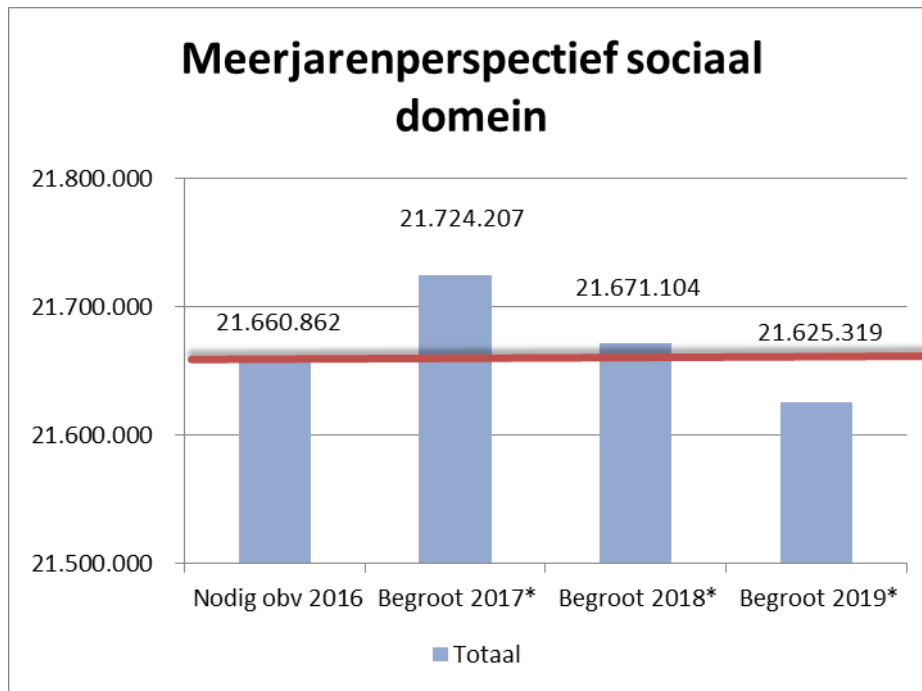
Het tekort op de benodigde middelen voor personeel werd in 2015 en 2016 incidenteel gefinancierd uit de programma-budgetten. Het omzetten van de incidentele manier van financieren naar een structureel uitvoeringsbudget wordt daarom in relatie gezien met de programmabudgetten. Onderstaande tabel geeft het meerjarenperspectief van het sociaal domein van Ridderkerk.

Een van de doelen van de decentralisaties is om een samenhangend en integraal beleid te voeren bij de zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Door de concentratie van uitvoeringstaken in het sociaal domein kunnen gemeenten het aanbod van voorzieningen gericht laten aansluiten bij de vraag. De 3 decentralisaties (3D's) en de 'oude' taken binnen het sociaal domein worden steeds verder integraal opgepakt. Gezien de samenhang en integrale manier van werken wordt in dit document het sociaal domein breder gedefinieerd dan alleen de 3D's. Dit wijkt dus af van de huidige clustering van de programma's waarin het sociaal domein over 3 programma's is verdeeld.

Onderstaande tabel geeft weer wat de werkelijke uitgaven waren in 2016, wat nodig is in 2017 (en verder) en welke budgetten beschikbaar zijn meerjarig. Daarbij zijn in de berekening van wat nodig is de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De realisatie in 2016 is als uitgangspunt genomen voor de benodigde middelen in 2017;

- Binnen Jeugd is rekening gehouden met de nieuwe inleg voor de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd Rijnmond (inclusief bijraming ad € 215.000);
- Impact van € 0,4 mln. als gevolg van verlaging/afschaffing van de eigen bijdrage op de WMO.
- De verlagingen op de Jeugd en WMO vanuit de septembercirculaire 2016 zijn meegenomen in de berekening.

	BUIG	Jeugd	WMO	Participatie	Ambt. inzet	Totaal
Werkelijk 2016	188.939	7.792.250	6.474.592	5.379.061	1.578.025	21.412.867
Nodig obv 2016	188.939	7.603.712	6.882.720	5.379.061	1.606.430	21.660.862
Begroot 2017*	-941.600	7.030.430	8.765.012	6.160.765	709.600	21.724.207
Begroot 2018*	-941.600	7.082.730	8.847.753	5.972.621	709.600	21.671.104
Begroot 2019*	-941.600	7.074.130	8.819.119	5.964.070	709.600	21.625.319

* Dit betreffen de huidige meerjarenramingen, incl. effecten van de septembercirculaire

Uit de bovenstaande figuur kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- In 2017 en verder zijn de budgetten op totaalniveau toereikend om het huidige uitgavniveau, inclusief ambtelijke inzet, te handhaven (€ 21,7 mln. zie dikgedrukte rij "Nodig obv 2016").
- Binnen Jeugd zijn de beschikbare budgetten in 2017 en verder lager dan het huidige uitgavniveau. Het verschil is € 0,6 mln. (budget van € 7 mln. ten opzichte van benodigd bedrag van € 7,6 mln.).
- Binnen de WMO zien we daarentegen een structureel overschot (€ 6,9 mln. nodig t.o.v. € 8,8 mln. beschikbaar).
- Onderdeel Participatie laat ook een overschot zien van € 0,8 mln. in 2017 en € 0,6 mln. in 2018 en 2019.
- De Wet BUIG wordt vanuit het Rijk steeds voor 1 jaar, op basis van het aantal uitkeringen en andere criteria, toegekend. Tweemaal per jaar wordt het bedrag vanuit het Rijk herijkt (en een keer definitief vastgesteld). De begrotingen 2018 en 2019 in de tabel zijn overgenomen

van 2017 en geeft aan dat we meer inkomsten vanuit het Rijk verwachten dan verwachte uitgaven aan uitkeringen.

- De ambtelijke inzet zou gedekt kunnen worden uit de programmaonderdelen waar een overschot op verwacht wordt, i.e. de WMO en Participatie. De Wet BUIG is vanwege het specifieke korte termijn karakter niet geschikt om in te zetten als structurele dekking voor de ambtelijk inzet.

Uitgangspunt 2017

Om de personele inzet in het Sociaal Domein van verschillende gemeenten met elkaar te vergelijken, wordt door Berenschot een percentage van de integratie-uitkering Sociaal Domein gehanteerd. Berenschot heeft op basis van de werkelijke uitgaven in 2015 een benchmark uitgevoerd. Uit dat onderzoek bleek dat gemeenten gemiddeld 15% van de integratie-uitkering sociaal domein nodig hebben gehad voor het (eigen) ambtelijk apparaat. Dat is aanzienlijk meer dan het advies van de NDSO eind 2014. Gebaseerd op onze ervaringen in 2015 en 2016 komen wij uit op een percentage benodigde ambtelijke inzet van 10%. Daarom stellen wij voor om als kader voor de basis 10% van de integratie-uitkering sociaal domein in 2017 te nemen. Hiermee wijken we af van de gebruikelijke gehanteerde percentage van 15% in het land, maar gebaseerd op de ervaring in 2015 en 2016 verwachten wij ongeveer dezelfde ambtelijke inzet nodig te hebben in 2017 en verder. Daarmee kunnen we goede zorg goedkoper leveren dan gemiddeld.

Met een uitgangspunt van 10% kunnen we ook meer recht doen aan de toerekening van de ambtelijke inzet aan de gemeenten. Dit heeft te maken met het feit dat de ene gemeente meer zorgvragen heeft dan de andere. Dit is ook zichtbaar binnen de integratie-uitkering sociaal domein.

6. Voorstel

Gevraagd wordt de incidentele manier van financieren om te zetten in een structureel uitvoeringsbudget in de BAR-begroting en hiervoor in totaal 10% van de integratie-uitkering sociaal domein als kader te nemen.

De ambtelijke inzet werd in 2015 en 2016 incidenteel uit de programma's gefinancierd. De gevraagde bijdrage van 10% van de integratie-uitkering sociaal domein werd dus op incidentele basis beschikbaar gesteld. Het is om een aantal redenen belangrijk om de nieuwe taken met structureel geld te financieren:

1. Om de doorontwikkeling van het sociaal domein te kunnen realiseren, is een solide basis cruciaal. Het programma 'Samen Verder' kan alleen gerealiseerd worden als de basis op orde is.
2. De investering in de ontwikkeling van mensen en organisatie dat de doorontwikkeling van ons vraagt heeft hiermee een basis.
3. De werkzaamheden die worden uitgevoerd, zijn geen tijdelijke werkzaamheden.
4. Sommige nieuwe functies die nu incidenteel worden bekostigd, worden door medewerkers met een vaste aanstelling ingevuld.
5. De incidentele wijze van financieren is niet transparant en geeft een extra administratieve last.
6. De voortdurende grote omvang van de inhuur remt de ontwikkeling van het domein.

Gevraagd wordt uit te gaan van 10% van de integratie-uitkering sociaal domein in 2017 (stand septembercirculaire 2016). Hiermee kunnen we meer recht doen aan de toerekening van de ambtelijke inzet aan de gemeenten. Dit heeft te maken met het feit dat de ene gemeente meer zorgvragen heeft dan de andere. Dit is ook zichtbaar binnen de integratie-uitkering sociaal domein (zie onderstaande tabel).

De huidige verrekensystematiek voor de Wet BUIG (achteraf verrekening o.b.v. werkelijke aantallen cliënten van het betreffende jaar) blijft onverkort van kracht.

Integratie-uitkering	Begrotingsjaar 2017	10% uitvoeringskosten
Barendrecht	13.618.200	1.361.820
Albrandswaard	7.310.000	731.000
Ridderkerk	16.064.300	1.606.430
Totaal	36.992.500	3.699.250

Inkomsten integratie-uitkering sociaal domein, stand septembercirculaire 2016

De gevraagde bijdrage zal niet alleen voor het aantrekken en behouden van vast personeel worden gebruikt: om de nodige flexibiliteit te behouden, pieken in de uitvoering op te vangen en in te kunnen spelen op onvoorziene zaken wordt een flexibele schil gehanteerd.

Dekkingsvoorstel

Onze ervaringen in 2015 en 2016 laten zien dat de ambtelijke capaciteit meer vraagt dan het eind 2014 geadviseerde 5%. Ook landelijk is gebleken dat gemeenten meer dan deze 5% nodig hebben gehad (bron: benchmark Berenschot). Wanneer we naar de kosten van 2015 en 2016 kijken, is het reëel om in de uitvoeringslasten uit te gaan van 10% van de integratie-uitkering Sociaal Domein. Dit is ambitieuzer dan de landelijke norm van gemiddeld 15%. Dit heeft onder andere te maken met de efficiëntieslag die we met de BAR-organisatie maken.

Wanneer de integratie-uitkering voor 2017 (stand septembercirculaire 2016) als basis dient, betekent dit voor de gemeente Ridderkerk een totale bijdrage van € 1.606.430 (10% van € 16,06 mln.). Hiervan is bij de start al een bedrag van € 709.600 overgeheveld naar de BAR-organisatie. Per saldo wordt nu een structurele overheveling van € 896.830 gevraagd.

Als dekking wordt voorgesteld om middelen vanuit Participatie (bijv. re-integratieprojecten) en/of WMO in te zetten:

- In 2015 en 2016 is op WMO begeleiding een (ruim) overschot gerealiseerd. Deze post blijkt structureel te hoog geraamd (€ 1,9 mln.). Daarom wordt voorgesteld om de ambtelijke inzet (gedeeltelijk) uit het programmabudget voor 'WMO begeleiding in natura' te financieren.
- Uit de voorgaande analyse (pagina 7) blijkt dat op Participatie een overschot verwacht wordt van € 0,6 tot € 0,8 mln. Dit overschot wordt door het subproduct 'Re-integratieprojecten' veroorzaakt. Voorgesteld wordt om hiervan € 200.000 voor de ambtelijke inzet te reserveren.

Dekkingsvoorstel RK	2017	2018	2019	2020
Reeds gedekt	709.600	709.600	709.600	709.600
WMO Begeleiding	696.830	696.830	696.830	696.830
Re-integratieprojecten	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal	1.606.430	1.606.430	1.606.430	1.606.430